

Vergaderjaar 2024–2025

30 872

Landelijk afvalbeheerplan

28 694

Verpakkingsbeleid

Nr. 308

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 februari 2025

Op 27 november 2024 verzocht de vaste Kamercommissie Infrastructuur en Waterstaat om een reactie op de petitie van Stichting RIONED. Met deze brief wordt ingegaan op dat verzoek en op de petitie van de stichting.

Ik ben de Stichting RIONED en de mede-indieners van de petitie dankbaar voor het heldere rapport *Vochtige doekjes in het afvalwatersysteem en milieu*, evenals voor hun aanhoudende inzet. Er is kennis genomen van het rapport en de hierin geconcludeerde maatschappelijke kosten van 22 tot 26 mln. euro die jaarlijks gemaakt worden als gevolg van kunststof bevattende vochtige doekjes in het rioolsysteem. Een onderzoek van Stichting RIONED uit 2007 schatte de kosten op 25 tot 55 mln. euro per jaar. Het probleem lijkt daarmee persistent en de hoogte van de maatschappelijke kosten vrij stabiel.

De populariteit van vochtige doekjes is de afgelopen decennia enorm toegenomen. Ze worden bijvoorbeeld gebruikt in de sanitaire omgeving, op de werkvloer, in het huishouden, als snoetenpoetsers en billendoekjes en ze hebben door het gebruiksgemak in veel gevallen alternatieven als herbruikbare of papieren doekjes vervangen. De populariteit, en de daarmee gepaarde gaande grote aantallen waarin vochtige doekjes worden verkocht, hebben echter ook een keerzijde. Zo blijven de doekjes regelmatig achter na gebruik in de openbare ruimte. Ook worden de doekjes veelvuldig doorgespoeld en zorgen ze op die manier voor verstoppingen in het rioolsysteem.

Omdat de doekjes in veel gevallen gemaakt zijn van kunststof vallen ze, anders dan bijvoorbeeld toilet- of keukenpapier, niet uit elkaar zodra ze met water in aanraking komen. De doekjes op straat en op het strand vergaan niet en moeten worden opgeraapt. De doekjes in de riolering vergaan eveneens niet en verstoppem de pompen door te zorgen voor zogeheten «schapen»: propfen van deze doekjes.

Het is technisch gezien mogelijk om vochtige doekjes te produceren die geen kunststof bevatten. Hoewel dit momenteel nog duurder is dan doekjes met kunststof, zijn er steeds meer partijen die overstappen naar plasticvrij.

Voor de producenten van vochtige doekjes gelden reeds diverse maatregelen. Op basis van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid¹ betalen ze mee aan de opruimkosten die gebiedsbeheerders maken om vochtige doekjes in het zwerfafval op te ruimen, geldt er een bewustmakingsplicht om consumenten te wijzen op hoe ze zich van vochtige doekjes moeten ontdoen na gebruik en zijn ze verplicht om markeringsvoorschriften op de verpakking zetten.

In de bijlage bij de Kamerbrief over uitbreiding van de aanpak van kunststof producten voor eenmalig gebruik² is eerder opgenomen dat het kabinet bij de aankomende herziening van de Europese Single-Use Plastics (SUP) Richtlijn inzet op verdere maatregelen.

Zoals aangegeven tijdens het commissiedebat op 19 december 2024 zal het kabinet bij de herziening inzetten op een verbod op vochtige doekjes die kunststof bevatten. Het kabinet verwacht dat een dergelijk verbod zal leiden tot een sterke daling van de maatschappelijke kosten die vochtige doekjes met kunststof momenteel veroorzaken, een afname van de microplastics afkomstig van deze doekjes in waterzuiveringsinstallaties en een daling van de kosten om plasticvrije vochtige doekjes te produceren.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
C.A. Jansen

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/regelingen/2022/03/29/bijlage-2a-ministeriele-regeling-kunststofproducten-voor-eenmalig-gebruik>

² Kamerstukken 30 872, nr. 293.